

Kulak Zarı Delinmesi/Yırtılması Nedir?

Şeffaf bir tabaka olan bu zar, işitme sürecinde görevli karmaşık sistemin önemli parçalarından biridir. Tıp literatürüne “timpanik membran” olarak da isimlendirilen kulak zarı, ayrıca orta kulağı darbe ve enfeksiyon etkenlerinden korunmaya yardımcı olur. Kulak zarı bir davul gibi gerilerek, ses dalgaları yüzeyine çarptığında titreşir. Kulak zarının dış yüzeyi deriden, iç yüzeyi ise mukoza ile kaplı ince bir bağ dokusundan oluşur. Kulak zarının iki temel işlevi vardır:

İşitsel görevi: Ses dalgaları kulak kanalına girerken kulak zarının titreşmesine sebep olur. Titreşimler daha sonra orta kulakta bulunan küçük kemiklere aktarılır ve oradan da iç kulağa giderek sinir sinyallerine dönüşür. Sinir sinyalleri beyne gider ve böylece duyma işlevi gerçekleşir.

Koruyucu görevi: Kulak zarı duyma işlevini sağlamanın yanı sıra koruyucu bir bariyer görevi görerek orta kulağı kir, mikroorganizma ve kalıntılardan uzak tutarak korur.

Kulak zarı hassastır ve yırtılabilir. Delinirse veya yırtılırsa, orta kulak enfeksiyona karşı savunmasız kalır. Yırtılmış bir kulak zarı gerektiği kadar titreşemez ve sonuç olarak da geçici işitme sorunları görülür. Nadir durumlarda bu sorun kalıcı işitme kaybı ve kulak iltihaplanmalarına zemin hazırlayabilir.

Kulak Zarı Delinmesi Neden Olur?

Toplumda yaygın görülen kulak zarının delinmesi durumu birçok sebepten dolayı olabilir. En fazla olarak orta kulak iltihaplanmasına ikincil olarak ortaya çıkar. Orta kulak iltihabı kulak zarı delinmesinin nedeni olabileceği gibi sonucu da olabilir. Kulak zarı yırtılmasına sebep olan başlıca unsurlar şu şekilde sıralanabilir:

Pamuklu çubukların kullanılması: Kulaklara herhangi bir yabancı cisim sokmak kulak kanalında veya kulak zarında hasar riskini artırır. Pamuklu çubuklar, bakım ve temizlik ihtiyaçları için yardımcıdır. Ancak bu çubuklar kulak içi temizliğinde veya kulak kiri çıkarmada kullanılmamalıdır. Çünkü pamuklu çubuk, kulak kirini daha derine iter ve kulak zarında hasara yol açabilir.

Ani basınç değişiklikleri (barotravmalar): Normal şartlarda orta kulaktaki hava basıncı ile dış ortamdaki hava basıncı dengededir. Fakat uçakta yolculuk yapmak, yüksek dağ yollarına çıkmak ve tüplü dalış gibi eylemler kulak zarını yırtabilecek ani basınç değişikliklerine sebep olabilir.

Aşırı sümkürmek: Burnun gereğinden fazla sümkürülmesi, nefes tutmak, burun tıkmak veya üfleme kulaklarda yüksek basınç oluşturur. Aşırı eforla yapıldığı takdirde içerden kulak zarını fazlasıyla gerip yırtılmasına, yani kulak zarının delinmesine yol açabilir.

Yüksek sesler (akustik travma): Patlama gibi çok yüksek ses dalgaları yayan olaylar, kulak zarına zarar verir ve kalıcı hasara neden olabilir.

Kafa travması: Kafaya doğrudan alınan bir darbe ya da araba kazası gibi olaylarda oluşan ciddi bir kafa travması kulak zarında yırtmayla sonuçlanabilir.

Kulak kepçesi ve dış kulak kanalına doğrudan travma: Herhangi bir cisim ile kulağa uygulanan basınç ya da kulağa doğru atılan sert bir tokat kulak zarının yırtılmasına yol açabilir.

Kulak enfeksiyonları: Orta kulak veya iç kulak enfeksiyonu sonucunda kulak zarının arkasında irin ve sıvı birikir. Bu durum kulak zarının yırtılmasına yol açabilir.

Kulak Zarı Delinmesi Belirtileri

Kulak zarı yırtılması birçok semptom ile kendini belli eder. Belirtiler, zarın delinmesine neyin sebep olduğuyla da alakalıdır. Kulak zarında delik bulunan bazı hastalar, sümkürdükleri zaman çıkan sesi duyunca şaşırırlar. Burun yoluyla kuvvetli şekilde sümkürmek, orta kulaktaki boşluğu doldurmak için havanın yükselmesine sebep olur. Normalde bu davranış, kulak zarının dışa doğru şişmesini sağlar. Ancak delinmiş bir kulak zarınız varsa hava delikten dışarı çıkar ve çıkan sesi bazen diğer insanlar bile duyabilir.

Kulak zarı delinmesi, ani ve şiddetli bir ağrıya neden olur. Bunu bazen kulakta kanama, işitme kaybı ve kulak çınlaması takip eder. İşitme kaybı, kemikçik zinciri bozulduysa veya iç kulak yaralandıysa daha şiddetlidir. İç kulağın yaralanması vertigoya (baş dönmesi) da sebep olabilir. Özellikle orta kulağa su veya yabancı madde girerse ve bölgede iltihaba yol açarsa sıklıkla 24 ila 48 saat içinde kulaktan irin akmaya başlar. Delinmiş bir kulak zarının tipik belirtilerinden bazıları şunlardır:

Ağrı

irin veya kanlı akıntı

İşitme sorunu

Kulak çınlaması (tinnitus)

Baş dönmesi (vertigo)

Bulantı veya kusma

Kulakta kaşıntı

Kulakta sıcaklık hissedilmesi

Kulak hasarı semptomlarının nedenini bulmaya çalışmak ve kulak zarında yırtılma veya delinme olup olmadığını belirlemek tedavi planı için önemlidir.

Kulak Zarı Delinmesi Tedavisi

Kulak zarı yırtılmasının tedavisi için yırtılmaya sebep olan etkeni tespit etmek önemlidir. Çünkü sebebe göre bir tedavi yolu izlenir. Kulak zarı yırtılmasını tespit etmek için birçok yol kullanılabilir. Bir KBB uzmanı ışıklı bir alet (otoskop) kullanarak görsel bir inceleme ile yırtılmış bir kulak zarını kolaylıkla tespit edebilir. Kulak zarının basınç değişikliklerine tepkisini ölçmek için kulağa yerleştirilen bir timpanometri, delik ya da yırtığı tespit etmeyi kolaylaştırır. Delinmiş bir kulak zarı her zaman tedavi gerektirmez çünkü genellikle birkaç hafta içinde kendiliğinden iyileşme eğilimi gösterir. Ancak bazı ciddi durumların varlığında tedavi edilmesi gündeme gelebilir. Kulak zarı deliği tedavisi, esas olarak enfeksiyonu önlemek veya işitme kaybını gidermek için uygulanır. Bu amaçla kullanılan tedavilerden bazıları şunlardır:

Yama: Kulak zarı yırtığı kendi kendine iyileşmezse, doktorunuz kulak zarını yama yoluyla tedavi edebilir. Bu işlem daha çok erken aşamalarda, yani kulak zarı yırtığının oluşmasını izleyen günlerde yapılır. Darbeye ikincil yırtıklarda sıklıkla kullanılan bir yöntemdir. Yama işlemi, zardaki yırtığın üzerine ilaçlı bir kağıt yama yerleştirmeyi içerir. Yerleştirilen bu yama, zarı tekrar büyümeye ve iyileşmeye teşvik eder.

Antibiyotikler: Antibiyotik kullanımı, kulak zarı yırtılmasına sebep olan enfeksiyonları ortadan kaldırmada kullanılabilir. Ayrıca kulağınızda yeni enfeksiyonlar gelişmesini önler. Doktorunuz bu amaçla oral antibiyotikler veya ilaçlı kulak damlası reçete edebilir. Her ikisini aynı anda kullanmanızı da isteyebilir.

Ameliyat: Nadir durumlarda, kulak zarındaki yırtığı onarmak için ameliyat gerekebilir. Kulak zarı delinmesi ameliyatı, timpanoplasti olarak bilinir ve bu işlem sırasında, cerrah vücudunuzun başka bir bölgesinden

doku olarak kulak zarındaki yırtığa yerleştirir. Bu işlem ayakta tedavi şeklinde uygulanabilir. Ayakta tedavi, uzun süre hastanede kalmayı gerektirmeyen anestezi koşullarında aynı gün evinize gitme imkanı sağlar.

Evde yapılabilecek uygulamalar: Yırtılmış bir kulak zarının neden olduğu ağrıyı dindirmede evde, doktorun önerisini de alarak, ağrı kesici almak, sıcak ve kuru kompres yapmak yardımcı olabilir. Kulağınızı kuru tutarak da iyileşme sürecini hızlandırabilirsiniz.

Kulak zarının delinmesinden korunmak için;Burnunuzu gereğinden fazla sümkürmek, nefes tutmak, burun tıkamak veya üflemek kulaklarda yüksek basınç oluşturur. Yüksek basınç ağrıya sebep olabilir, kulak zarını yırtabilir. Ayrıca iyileşme sürecini yavaşlatabilir.Ayrıca:

Orta kulak enfeksiyonları için tedavilerinizi aksatmamak

Uçuş sırasında kulaklarınızı korumak için tıkalı burunla yolculuk yapmaktan kaçınmak

Kulaklarınızı yabancı cisimlerden uzak tutmak, kulaklarınıza bir şey sokmamak

Kulaklarınızı patlayıcı gürültüden ve yüksek seslerden korumak önemlidir.

Doktorunuz önermedikçe, reçetesiz satılan kulak damlalarını kullanmak başka sorunlara yol açabilir. Kulak zarınızda yırtık veya delik olduğunu düşünüyorsanız erken teşhis için doktorunuza başvurmayı ihmal etmeyin.